

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

VII. De Foro Competente ratione Jactationis seu diffamationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

deducenda, c. fin. hâc Rubr. S. l. fin. C. Ubi in rem alt. exerc. quia forum quisque etiam sortitur in loco contractûs, per e-jusdem c. fin. S. l. Hæres 19. ff. de Judic. textus: & tamen etiam secundum oppo-sitæ Opinionis Assertores, clericus, ubi contraxit, actione Personali, qualis ex contractu oritur, §. Omnium cit. conveni-rit nequit in foro Seculari. Quare, si- cut ratione contractûs Personali, sic Re-ali etiam actione ratione rei, clericus in foro tantum Ecclesiastico conveniri po- test in loco, ubi res est sita, ut probè ad- vertit cit. Haunold. n. 236.

118. Dixi tamen, de Jure; quia isti in multis locis hodie prævaluit contraria consuetudo: quam tamen, cum quid fa-cti sit, probandam, rectè monet Magni- fic. D. Collega Dominic. Bassus Semicent. controvers. 9. n. 3. Probatam autem, Fa-ber in §. Si verò 3. Instir. de Satiat. n. 7. difficilem, & invalidam pronuntiat Bal- dus c. Decernimus 2. de Judiciis in fine. Inclementius eam habent duo Socini: dum, quò ea Jure nitatur, à se ignorari, ingenuè fatetur Senior, Lib. 4. Consl. 13. n. 30. Junior verò, eam Papæ tolerantia excusa-ri non posse, monet in c. 1. de Foro com- pet. n. 35.

ARTICULUS VII.

De Foro Competente
ratione Jactationis seu
Diffamationis.

SUMMARIUM.

119. Diffamans ad diffamationis pro-
bationem cogitur,
120. Coram non suo, sed diffamati ju-
dice:
121. Sive eum super statu vel crimine,
122. Sive super alia re vel jure tradu-
cerit

123. Etiam si ipse clericus, & laicus sit
judex:
124. A quo, præfixò probationis terminò
citatur,
125. Eâ citatione preventionem induci,
aliqui asserunt:
126. Alii insiciantur.
127. Diffamato contumaciter absenti
silentium injungitur.
128. Diffamans diffamationis factum &
129. Ejus veritatem diffamator probat.
130. Secus ad perpetuum silentium ob-
ligatur.
131. Remedium l. 8. ff. de Fidejussori-
bus.

119. Septimò forum quis sortitur ratione Jactationis seu Diffamationis: quod competit ex l. Diffamari 5. C. de Ingeniis & manumiss. cujus benefi- ción, in ingenuitatis possessione constitu- tus, si à quopiam inquietetur ac diffame- tur, quasi ingenuus non sit, apud judicem conquiri & petere ab eo potest; ut diffamanti assignet certà terminù, intra quem suæ jactationis sive traductionis verita- tem, sive diffamato objectæ servilis con- ditionis maculam probet: & si in pro- batione defecerit, perpetuum ei silenti- um imponatur. Quod sanctione Impe- riali providè introductum est, ad reprimendam temeritatem illorum, qui im- provida & malitiosa jactatione detrahunt proborum statui, eorumque existimati- onem publicam lædunt, Socinus in l. 1. §. Si hæres 16. ff. ad S. C. Trebell. Ubi

Dubium est primò, quis in hac Ja- ctationis seu Diffamationis causa compe- tens sit judex. Primà enim fronte, com- petens & à diffamato ad eundem esse, videri potest judex ipsius diffamantis, cum; quòd iste tanquam reus in judicio conveniatur: actor autem rei forum sequatur, ex Re- gula c. Si Clericus 5. c. Cum sit 8. hâc Ru- bric. S. l. Juris 2. C. de Jurisdic. omn. Jud. tum verò;

tum verò; quòd ex *l. Diffamari cit.* ut jactationis & traductionis suæ veritatem probet, diffamans sit cogendus; cogi autem nemo possit, nisi à judice suo; cum alienus eum, qui subditus non est, cogendi nullam habeat potestatem, *arg. c. fin. de Constitut. in 6. & l. fin. ff. de Jurisdic.*

Sed rationibus his potior est sanctio Imperialis, ejusmodi causæ cognitionem adstruens proprio judici personæ, super statu sive servilis conditionis maculam diffamata. Idque Jure optimò, partim; quòd eà agatur de personæ statu, seu qualitate, cujus cognitio proprio illius judici competit, *l. 1. & l. Si ex possessione 4. C. Ubi causa status agi deb. partim verò; quòd ejus adversarius ipsa jactatione seu traductione suâ diffamatum accusare, sive tacite ad illius judicem provocare: & sic illum reum, se verò actorem constituere videatur; cum Actor ille dicatur, qui prius movit litem, *c. Forum 10. V. Accusator, de V. S.* ac proinde diffamati forum tanquam actor sequatur, per ipsos textus in contrarium adductos: & causam, ipsa traductione suâ exceptam, prosequi cogatur coram proprio judice ejus, quem diffamavit, *arg. l. Ubi acceptum 30. ff. de Judiciis, Baldus in l. Diffamari cit. n. 8. & 10. Gaill. Prædic. Lib. 1. Observat. 9. n. 3. & Perez in Rubr. C. de Ingeniis & manumiss. n. 9.**

121.

Dubium secundò est, an *l. cit.* remedio in sola statu diffamatione sit locus. Ratio dubitandi est; quòd, cum ea super ipsius casu sit concepta; & exorbitet à Regulis Juris communis, quempiam invitum ad agendum compelli, & ad judicem non suum trahi, non permittentis, *l. Unica C. Ut nemo invitus agere, & l. fin. cit.* eam ad alios casus & causas extendere non sinat, *Reg. Quæ à Jure 20. in 6.* Sed ratio hæc speciosa magis, quam, solida est; cum enim, sicut super statu,

sic & super alia re quacunq; alterum diffamans ipsa suâ traductione tacite ad judicium non suum ipse provocer, compelli ad agendum, & ad judicem non suum trahi, non censetur. Unde à Juris Regulis non divertit, aut exorbitat communis interpretatio DD. *l. cit.* locum esse asserentium in omni genere causarum; ut non solum, qui alterum, tanquam servum vel spurium, aut aliàs illegitimè procreatum: sed is etiam, qui eum tanquam adulterii aut cujuscuq; criminis reum, vel alienæ rei aut juris detentorem vel possessorem injustum, vel debitorem suum jactavit & traduxit, compelli valeat; ut maculam, crimen, possessionis injustitiam vel debitum apud non suum, sed ipsius diffamati judicem, intra præfixum ab isto certum terminum, probet: vel, si hoc renuat, aut nequeat, perpetuum silentium ei injungatur. Ratio est; quòd æquissimū sit, ut honestorum & proborum virorum, sicut status: sic etiam fama atque existimatio contra malignorum obtestationes illæsa, juraque intacta & pacificæ rerū possessiones conserventur, *Ant. Gabriel Lib. 2. Tit. de Action, conclus. 6. n. 2. cist. Gaill. n. 2. Perez. n. 10.*

122.

Dubium tertio est, an remedio illi etiam locus sit contra clericum laici diffamatorem. Coram Ecclesiastico judice ei locus esse, nemo ambigit. An etiam coram Seculari, dubium reddit, partim privilegium Clericale, vi cujus adversus illū in jus vocantem exceptione fori declinatoriâ clericus defenditur, *arg. l. fin. ff. de Jurisdic. c. Nullus 2. & c. Si diligenti 12. hæc Rubr.* partim; quòd in hoc judicio diffamator sit actor; ac proinde laici à se diffamati sequatur forum, ad quod ipsa suâ traductione tacite provocavit, *c. Cum sit & l. Juris cit.* Utrique huic rationi aliquid tribuendum; ut clericus quidem

123.

quidem ad criminis aut maculae objecta aut iactati juris sui probationem coram diffamati tanquam rei iudice laico adstringatur; quod ratio posterior, & quod priore vincit, ad comparandum coram isto non compellatur, nisi ab Ecclesiastico & suo iudice: qui propterea pro citationis executione à diffamati iudice laico adeundus & requirendus est; ut clerico diffamatori comparitionem & alia ad *l. Diffamari cit.* processum pertinentia injungat. Quod ipsum in diffamatore laico observandum est, quoties à diffamato imploratur officium iudicis, cuius jurisdictioni diffamans non est subiectus, ut ex Mundo *in l. cit. §. 3. n. 235.* hujus Requisitionis formam praescribente, monet Engel *ad hanc Rubric. n. 58.* Confirmatur; quia diffamatus, licet in iudicio, ut vocant, Actionis, in quo de maculae vel criminis objecti aut praetensi juris veritate cognoscitur & pronuntiatur, partes sustineat actoris: in iudicio tamen Diffamationis, ut loquuntur, in quo ejusmodi termino cum perpetui silentii comminatione praefixo citatur, reus iudicatur; ut proinde, si clericus sit, Ecclesiastici & proprii iudicis sui autoritate in jus debeat vocari, ut rectè observant Zoësius *in C. de Ingen. & manumiss. n. 23.* & Pignatellus *Tom. 1. Consult. 50. n. 31.*

124. Porro *l. Diffamari cit.* praxin declarare juvat exemplò Caji, sibi à Titio centum deberi iactantis; tali enim casu Primo Titius proprium suum, tanquam diffamati, iudicem adit, eique conqueritur & summarie probat, Cajum iactavisse, sibi à Titio deberi centum: quorum se debitorem cum non sciat & inficietur, iudicis officium implorandò petit, ut Cajo praefigat certum terminum, intra quem jus suum deducat & debitum sive praetensionem iactatam probet, sub poena seu comminatione perpetui silentii, si defecerit,

imponendi. Ea autem iactationis probatio per instrumentum, sive exhibitas diffamationis literas aut picturam, vel per testes faciendae, & necessaria est; ut processus & diffamantis citatio decernatur, secundum *Ordinat. Camera Imp. Lib. 2. cap. 25. pr.* cum fundamentum sit hujus iudicii; ac proinde, antequam hoc constitutatur, iudici de ea debeat saltem probabiliter constare, Boërius *Decis. 225. n. 7.* Covarruvias *Lib. 1. Var. cap. 18. n. 2. c. 11.* Gabriel *n. 24.* & Gaill. *Observat. 10. n. 7.*

Secundò, diffamatione ita probatà, 125. à iudice citatur Caju, eique praefigitur certus terminus, intra quem debitum, quò Titium sibi obligatum iactavit, probet sub perpetui silentii, si defecerit, imponendi comminatione: cuius citationis in iudicio Cajo facta, Pilegrinus *de Offic. Vicar. p. 2. sect. 3. sub §. inters. 3. n. 12.* Engel *l. cit. n. 6.* & alii apud Card. de Luca *Theatri V. & J. de Jurisdic. disc. 37. n. 7.* praeventioem induci volunt; ut, etiamsi Titius haberet plures iudices, coram quibus conveniri posset, Caju tamen non quem ex iis ipse praefert, adire possit; sed coram eo, cuius officium Titius imploravit, comparere & intentionem suam, sive iactandò praetensum debitum probare teneatur. Rationem reddunt; quòd idem iudex debeat esse causae praeparantis & praeparatae, per tradita à Baldo *in l. Ordinarij 13. C. de R. V. à n. 2.* ne causarum continentia dividatur, contra Regulam *c. 1. de Causa poss. & propr. §. l. Nulli 10. C. de Judiciis.* Alii tamen frequentiori calculò & non minori ratione cum Marian. Socino *in c. Proposuisi 19. hanc Rubr. n. 20.* Covarruvia *Lib. 1. Var. cap. 18. n. 6.* & Gaill. *cit. Observat. 9. n. 5.* citatione illa jurisdictionis praeventioem induci negant, & Caji arbitrio permittunt, an coram illo vel alio Titii iudice, praetensi debiti probationem suscipiat; ut, si velit,

petere valeat, diffamationis causam ad Titii iudicem à se eligendum remitti; quod, ut dictum, in hoc iudicio diffamator sit actor vel accusator, diffamatus autem reus: ex cuius competentibus pluribus, quem mavult, adire in potestate actoris est, non rei ab eo in iudicio conveniendi.

127. Tertiò, si Cajus diffamator ter, vel unâ citatione peremptoriâ in jus vocatus contumaciter emanerit: & neque coram eo, à quo citatus est, neque coram alio Titii iudice compareat, & diffamationis sive iactati debiti probationem suscipiat, iterum citatur: & si in contumacia perseveret, ad petitionem Titii perpetuum ipsi super diffamatione & debito iactanter asserto silentium injungitur, *citt. Gaill. Observat. 12. n. 6. Perez n. 7. & Bruneman. n. 16.*

128. Quartò, si Cajus in termino citationis compareat, & ut non raro solet, diffamationem neget, ejus assertæ probatio incumbit Titio: qui, si in probatione deficiat, ab ejus petitione absolvitur Cajus, ipse verò in expensis condemnatur, *Gaill. Observat. cit. n. 7.*

129. Quintò, si verò Cajus comparens iactationem fateatur, & Titium debitorem suum esse asseveret, ipsi tanquam actori injungitur onus probationis: & in hac deficiente perpetuum silentium indicitur, sive, quod idem est, super prætenso debito ullam impofterum molestiam Titio inferre prohibetur: & si per obstinatam malitiam ei molestus esse non cessaverit, postmodum pro injuriæ gravitate coercetur, *arg. l. Unie. ff. Si quis jus dicenti non obtemperat. Atque hanc l. Diffamari est. Practicam, etsi fortè ex pravo ejus intellectu profecta aut ab Interpp. conficta sit, ut ostendit Wisenbach, & Bruneman. n. 18. agnoscit, hodie tamen in iudiciis receptissimam & Imperialis Ca-*

130. mera Ordinatione *citt. Tit. 29. approbatam, ait n. 19.*

131. Ex *l. Diffamari est. competenti asseveratione sine est remedium l. Si contendat 28. ff. de de Fidejussoribus: quod, etsi specialiter conceptum sit de fideiussore, cui competit beneficium Divisionis: ex eius tamen æquitate generali ab aliquo, v.g. Titius à Caio, nullâ huius traductione vel diffamatione præcedente, super aliquo debito vexationem & molestiam timens, proprium suum iudicem, coram quo ab illo conveniendus esset, adire & petere ab eo potest, declarari, se eius debitorem non esse, vel sibi adversus eum competere legitimam exceptionem: & propterea Caio super debito, super quo ab eo litem sibi movendam metuit, perpetuum silentium imponi, Panormit. in *c. Si quis contra 4. n. 2. citt. Covarruvias n. 3. & Pillegrin. n. 20. in rem hanc etiâ allegantes l. Aurelius 28. §. 8. ff. de Liberat. leg. & l. Si pater 3. C. Qui bonis ced. poss. & inter l. Diffamari est l. Si contendat citt. varias, & præcipuè eam statuentes differentiam; quòd posterior solum vexationis metum vel periculum supponat, non præviam diffamationem: cujus probatio, ut subeunda non sit, in praxi *ll. citt. utrâque prodita remedia, ad faciliorem causæ expeditionem, cumulari & misceri consuevisse, cum DD. citt. notat de Luca citt. disc. 73. n. 6.***

ARTICULUS VIII. De Foro Competente ratione Connexionis

Causarum.

SUMMARIUM.

132. Ratione connexionis forum reus fortitur:
133. Sive causa connexa sint ratione Personarum,

134. Reus